

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4001/2018
26.12.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Божидара Вујичића, др Илије Зиндовића, Јасминке Станојевић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бисенија Лазаревић, адвокат из ..., против тужених Општине Горњи Милановац, коју заступа Јавно правобранилаштво Општине Горњи Милановац и Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене Општине Горњи Милановац, изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гж 2654/17 од 07.05.2018. године, у седници одржаној 26.12.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужене Општине Горњи Милановац, изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гж 2654/17 од 07.05.2018. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гж 2654/17 од 07.05.2018. године и пресуда Основног суда у Горњем Милановцу П 1970/13 од 18.01.2016. године, која је исправљена решењем истог суда П 1970/13 од 21.09.2017. године, у делу става првог изреке, тако што се одбија тужбени захтев, којим је тужилац тражио да се обавезе тужена Општина Горњи Милановац да тужиоцу плати на име накнаде штете и то:

- за фебруар 2009. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.03.2009. године до исплате;
- за март 2009. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.04.2009. године до исплате;
- за април 2009. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.05.2009. године до исплате;
- за мај 2009. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.06.2009. године до исплате;
- за јун 2009. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.07.2009. године до исплате;
- за јул 2009. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.08.2009. године до исплате;

- за август 2009. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.09.2009. године до исплате;
- за септембар 2009. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.10.2009. године до исплате;
- за октобар 2009. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.11.2009. године до исплате;
- за новембар 2009. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.12.2009. године до исплате;
- за децембар 2009. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.01.2010. године до исплате;
- за јануар 2010. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.02.2010. године до исплате;
- за фебруар 2010. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.03.2010. године до исплате;
- за март 2010. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.04.2010. године до исплате;
- за април 2010. године – 3.000,00 динара са законском затезном каматом од 01.05.2010. године до исплате.

У преосталом делу ревизија тужене изјављена против пресуде Вишег суда у Чачку П 1973/13 од 18.01.2016. године, одбија се као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Горњем Милановцу П 1970/13 од 18.01.2016. године, која је исправљена решењем истог суда П 1970/13 од 21.09.2017. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена Општина Горњи Милановац, да тужиоцу плати на име накнаде материјалне штете 120.000,00 динара са законском затезном каматом и то: за фебруар 2009. године закључно са мајем 2012. године по 3.000,00 динара, за сваки месец појединачно са законском затезном каматом почев од првог дана у наредном месецу. Ставом другим изреке, преко досуђених ставом првим изреке, а до тражених да се тужена Општина Горњи Милановац обавезе да тужиоцу плати на име накнаде материјалне штете 120.000,00 динара са законском затезном каматом на сваки појединачни износ почев од фебруара 2009. године закључно са мајем 2012. године плати 3.000,00 динара са законском затезном каматом од првог дана у следећем месецу. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена Република Србија да солидарно са туженом Општином Горњи Милановац, тужиоцу на име накнаде материјалне штете плати 240.000,00 динара са законском затезном каматом на сваки појединачни износ ближе одређен у том ставу изреке. Ставом четвртим изреке, утврђено је да је тужба тужиоца према туженој Општини Горњи Милановац и Републици Србији, за накнаду нематеријалне штете због повреде части и угледа, повучена. Ставом петим изреке, обавезана је тужена Општина Горњи Милановац да тужиоцу на име трошкова спора плати 155.200,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом шестим изреке, обавезан је тужилац да туженој Републици Србији на име трошкова спора плати 12.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Чачку Гж 2654/17 од 07.05.2018. године одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужене Општине Горњи Милановац, а пресуда Основног суда у Горњем Милановцу П 1970/13, која је исправљена решењем истог суда П 1970/13 од 21.09.2017. године, потврђена у ставу првом, другом, трећем, петом и шестом изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена Општина Горњи Милановац је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучи у смислу члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

По оцени Врховног касационог суда у конкретном случају испуњени су услови за одлучивање о ревизији тужене у смислу члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе у погледу обавезе накнаде материјалне штете настале применом закона или другог општег акта за коју је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности са Уставом, опште прихваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговором или законом.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 404. став 2. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр.72/11, 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене Општине Горњи Милановац делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био ... у Скупштини општине ..., као шеф Решењем Окружног суда у Чачку У 50/08 од 22.12.2008. године, утврђено је да је тужиоцу престао мандат ...11.11.2008. године, активирањем потписане бланко оставке од стране подносиоца изборне листе. Одлуком Уставног суда Уж 52/08 од 21.04.2010. године, утврђено је да није у сагласности са Уставом и потврђеним међународним уговорима члан 47. Закона о локалним изборима, којим је предвиђено право подносиоца изборне листе да у име одборника поднесе оставку на функцију одборника у Скупштини јединице локалне самоуправе. Решењем Управног суда Уж 862/10 од 13.01.2011. године, одбачена је жалба подносиоца (овде тужиоца), а решењем Уставног суда У 212/11 од 16.11.2011. године, усвојен је захтев тужиоца за одређивање начина извршења одлуке Уставног суда Уз 52/08 од 21.04.2010. године, тако што је поништено решење Управног суда Уж 862/10 и Управном суду наложено да поново одлучи о захтеву за измену појединачног акта о престанку мандата тужиоца. Пресудом Управног суда Уж 220/11 од 08.12.2011. године, усвојен је захтев тужиоца за измену појединачног акта о престанку мандата тужиоца и потом се тужилац обратио туженој Општини Горњи Милановац са предлогом за мирно решење спора и враћање мандата. Тужилац је изабран за ... у Скупштину општине ... на изборима који су одржани 11.05.2008. године и скупштина је својом одлуком верификовала мандат тужиоца као одборника, а мандат му је престао 11.11.2008. године на основу решења Окружног суда у Чачку У 50/08 од 22.12.2008. године на основу члана 47. Закона о локалним изборима

услед активирања потписане „бланко оставке“. Тужиоцу мандат није враћен до избора који су одржани 06.05.2012. године. Одлуком Уставног суда Уз 52/2008 од 21.04.2010. године, која је објављена у „Сл. гласнику РС“, бр.34/10 – 21.05.2010. године, утврђено је да одредба члана 47. Закона о локалним изборима није у сагласности са Уставом и потврђеним међународним уговорима, па је на основу члана 168. став 3. Устава, наведена одредба члана 47. Закона о локалним изборима престала да важи даном објављивања одлуке Уставног суда у Службеном гласнику РС. Међу странкама није била спорна висина месечне накнаде коју би тужилац примао да је обављао функцију одборника, као шеф одборничке групе.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су делимично усвојили тужбени захтев и обавезали тужену Општину Горњи Милановац да тужиоцу на име накнаде материјалне штете, плати укупно 120.000,00 динара за период од фебруара 2009. године закључно са мајем 2012. године.

Закон о облигационим односима у члану 155. прописује, између осталог, да је штета спречавање њеног повећања (измакла корист). Члан 189. став 1. истог закона прописује да оштећеник има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи, а ставом 3. прописано је да при оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

Према члану 166. став 2. Устава Републике Србије, одлуке Уставног суда у коначне, извршне и општеобавезујуће, а чланом 104. став 1. Закона о Уставном суду прописано је да су државни и други органи, организације којима су поверена јавна овлашћења, политичке странке, удружења грађана или верске заједнице дужни, у оквиру својих права и дужности, да извршавају одлуке и решења Уставног суда. Закон о Уставном суду у члану 58. став 1. прописује да кад Уставни суд утврди да закон, статут аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, други општи акт или колективни уговор није у сагласности са Уставом, опште прихваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговором, тај закон, статут аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, други општи акт или колективни уговор, престаје да важи даном објављивања одлуке Уставног суда у „Сл. гласнику РС“. То значи да одлука Уставног суда делује само убудуће, од дана њеног објављивања, што је предвиђено чланом 60. став 1. наведеног закона, којим је прописано да се закон или други општи акт за које је утврђено да није у сагласности са Уставом, опште прихваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима или законом, не може примењивати на односе који су настали пре дана објављивања одлуке Уставног суда, ако до тог дана нису правноснажно решени.

Тужиоцу је мандат ... у Скупштини општине ... престао на основу члана 47. Закона о локалним изборима, којим је био уређен институт уговора између кандидата за одборника, односно одборника и подносиоца изборне листе, којим се може предвидети право подносиоца изборне листе да у име одборника поднесе оставку на функцију одборника скупштине јединице локалне самоуправе и на основу кога подносилац изборне листе стиче право да слободно располаже мандатом одборника, а уређен је и институт бланко оставке. У таквој ситуацији тужилац нема право на

накнаду материјалне штете – изгубљене користи за период од када је тужиоцу мандат престао решењем Окружног суда У 50/08 од 22.12.2008. године до дана објављивања одлуке Уставног суда Уз 52/2008 од 21.04.2010. године у „Сл. гласнику РС“ 21.05.2010. године. Скупштина општине Горњи Милановац је до тада поступала у складу са важећим одредбама Закона о локалним изборима, на основу којих је и тужилац са подносиоцем изборне листе закључио уговор о регулисању међусобних односа, по којем мандат припада подносиоцу изборне листе, односно потписао је бланко оставку и овлашћење да се његова оставка, без његовог знања и сагласности, може доставити скупштини јединица локалне самоуправе. Тужилац је као ... – шеф ... остваривао месечну накнаду у висини одређеној решењем скупштине општине. После објављивања одлуке Уставног суда о несагласности члана 47. Закона о локалним изборима са Уставом и потврђеним међународним уговорима, па до избора који су одржани 06.05.2012. године, тужиоцу припада право на накнаду штете која је настала у овом периоду зато што није примао месечну накнаду као шеф посланичке групе. Основ за досуђивање накнаде је одлука Уставног суда која је коначна, извршна и опште обавезујућа, а висина штете је утврђена према износима накнаде која је тужиоцу исплаћивана, с тим што су судови овај износ умањили за 50%, ценећи да је тужилац потписивањем „бланко оставке“ допринео настанку штете.

У ревизији се наводи да је погрешна примена материјалног права, заснована на ставу да не постоји основ одговорности тужене за штету, јер тужена општина није била надлежна за било какву врсту одлучивања, већ да одговорност за настану штету може да сноси само Република Србија, чији су органи донели овакве одлуке. Међутим, ови ревизијски наводи су неосновани јер је тужена општина Горњи Милановац донела одлуку о престанку мандата тужиоцу, а после објављивања одлуке Уставног суда о неуставности члана 47. Закона о локалним изборима, није тужиоцу вратила мандат одборника, иако се тужилац обратио туженој за враћање мандата и мирно решење спора.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке на основу члана 414. став 1. и члана 416. став 2. ЗПП.

Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић